Lietas arhīva Nr. CA-0032-23
ECLI:LV:LAAT:2023:0413.C26090221.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2023. gada 13. aprīlī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnese referente Valentīna Sokolova,
tiesnese Ludmila Mežale,
tiesnese Silvija Vasiļevska,

izskatīja rakstveida procesā civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MODUSS GROUP" prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "AJ Tehnika" par parāda neesamības atzīšanu un zaudējuma atlīdzināšanu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MODUSS GROUP" apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2022. gada 3. oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA "MODUSS GROUP", izmantojot Civilprocesa likuma 406.[10] panta pirmajā daļā paredzētās tiesības apstrīdēt saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, cēla tiesā prasību pret SIA "AJ Tehnika" un lūdza:

- atzīt 2020. gada 21. septembra rēķinu Nr. AJT 79/29, 2020. gada 31. augusta rēķinu Nr. AJT 73/20, 2020. gada 19. augusta rēķinu par nepamatotiem un darījumus starp prasītāju un atbildētāju par faktiski nenotikušiem;

- atbrīvot pilnīgi no saistības piespiedu izpildīšanas pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 21. janvāra lēmuma lietā Nr.3-12/01874-21/45 par 3386,16 EUR piedziņu, pēc 2021. gada 18. janvāra lēmuma lietā Nr. 3-12/01889-21/57 par 3328,82 EUR piedziņu, pēc 2021. gada 3. februāra lēmuma lietā Nr. 3-12/01876-21/53 par 154,69 EUR piedziņu;

- piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai zaudējumu 10 518,42 EUR;

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem un argumentiem.

[1.1] Izpildot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas lēmumus par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, no prasītājas piedzīti 10 518,42 EUR. Prasītāja, atbilstoši Civillikuma 1404., 1533. pantam, nav izteikusi gribu noslēgt tiesisku darījumu un starp pusēm nepastāv tiesīgi noslēgts līgums. Starp pusēm nepastāv nenokārtotas saistības, tāpēc atbildētāja ir netaisni iedzīvojusies.

[1.2] Iepriekš minētos rēķinus ir parakstījis /pers. C/, kurš nav prasītājas darbinieks un paraksttiesīgā persona.

Prasītājas grāmatvede maldīgi veikusi daļēju rēķinu apmaksu bez saskaņošanas ar prasītājas vadību, pieņemot rēķinus par patiesi izrakstītiem un darbus par izpildītiem, kas neatbilst patiesībai, tādējādi samaksātās summas ir atgriežamas prasītājai atbilstoši Civillikuma 2369. pantā noteiktajam.

[2] Ar Rēzeknes tiesas 2021. gada 8. aprīļa lēmumu apmierināts prasītājas pieteikums par prasības nodrošināšanu un prasība nodrošināta, apķīlājot maksājumus, kas atbildētājai pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās, prasības summas 10 518,42 EUR apmērā.

[3] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīja, ka prasību neatzīst šādu apsvērumu dēļ.

[3.1] Līgums ar prasītāju nav noslēgts rakstiskā formā, bet tas nav pamats faktiski notikušus un pieņemtus darbus atzīt par nenotikušiem. Saskaņā ar Civillikuma 1473., 1483. pantu līguma rakstiska forma nebija obligāta.

[3.2] Atbildētāja prasītājai sniedza ekskavatora pakalpojumus objektā Degvielas uzpildes stacija "Virši" Stacijas ielā 13b, Rēzeknē pēc vienošanās ar /pers. C/ kā prasītājas būvdarbu vadītāju. Apakšuzņēmuma līgumā Nr. 1-APL-2020/07-13-1P20-40 (MG-14/07/20) pie 2020. gada 18. jūnija līguma Nr. 2020/05/R-10 par būvdarbu izpildi objektā "Degvielas uzpildes stacija "Virši" Stacijas ielā 13 b, Rēzeknē", kas noslēgts 2020. gada 14. jūlijā starp akciju sabiedrību "A.C.B." un prasītāju, 1.9.punktā ir norādīts, ka /pers. C/ ir prasītājas būvdarbu vadītājs objektā.

Prasītāja visus izpildītos darbus pieņēma un daļēji apmaksāja. 2020. gada 22. septembrī prasītāja samaksāja 2500 EUR un 2020. gada 21. decembrī 2001,56 EUR, apsolot nākamo maksājumu veikt 2021. gada janvāra sākumā.

2021. gada janvārī un februārī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas lēmumi par saistību piespiedu izpildīšanu tika nodoti izpildei zvērinātai tiesu izpildītājai un nesamaksātā parāda summa un tiesas izdevumi tika piedzīti no prasītājas un iemaksāti atbildētājai.

Tikai 2021. gada 15. februārī prasītājas valdes loceklis /pers. D/ pirmo reizi paziņoja, ka /pers. C/ nav prasītājas darbinieks un pakalpojums nav atzīstams.

[4] Ar Rēzeknes tiesas 2022. gada 3. oktobra spriedumu prasība noraidīta. No prasītājas par labu atbildētājai piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi 968 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem apstākļiem un argumentiem.

[4.1] Atbildētājas rēķinos norādīts, ka atbildētāja izpildīja darbus objektā, kurā prasītāja kā apakšuzņēmēja 2020. gada 14. jūlijā noslēdza apakšuzņēmuma līgumu ar būvuzņēmēju akciju sabiedrību "A.C.B."

Minētā līguma 1.9. punktā ir norādīts, ka prasītājas būvdarbu vadītājs objektā ir /pers. C/, kas ir pierādīts ar līguma kopiju, kuru prasītāja pievienoja prasības pieteikumam, iesniedzot to tiesā. Ar liecinieka /pers. E/ liecībām ir pierādīts, ka objektā /pers. C/ deva viņam darba uzdevumus. Līdz ar to pastāv pamats atzīt, ka prasītājas būvdarbu vadītājs objektā ir bijis /pers. C/.

/pers. C/ parakstījis rēķinus prasītājas vārdā un prasītāja šos rēķinus atzina par sev saistošiem, jo 2020. gada 22. septembrī un 21. decembrī veica to daļēju apmaksu. Prasītājas arguments, ka rēķini ir samaksāti grāmatvedes kļūdas dēļ, ir nepamatots, jo atbilstoši Komerclikuma 221. panta pirmās daļas, Grāmatvedības likuma 6. panta otrās daļas un 31. panta noteikumiem šī samaksas veikšanai ir bijis nepieciešams prasītājas valdes locekļa /pers. D/ akcepts, kas bija saņemts.

Prasītāja pievienotās vērtības nodokļa (PVN) deklarācijās par 2020. gada augustu un septembri ir deklarējusi darījumus ar atbildētāju un kā attaisnojuma dokumentus norādījusi iepriekš minētos rēķinus, no kā secināms, ka prasītāja ir parādījusi, ka atzīst darījumus ar atbildētāju, ko pamato

rēķini.

[4.2] Šādos apstākļos ir konstatējams, ka starp pusēm mutiskas vienošanās veidā noslēgts darījums, kas pēc sava rakstura un dabas atbilst uzņēmuma līgumam. Uz šo līgumu neattiecas Civillikuma 1483. pantā noteiktie gadījumi, kad tiesiska darījuma rakstiska forma ir obligāta. Līdz ar to prasītājas atsaukšanās uz rakstiska līguma neesību nav pamats darījumu atzīšanai par nenotikušiem.

[4.3] Konkrētajā gadījumā nepastāv neviens no zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem. Starp pusēm notika tiesiski darījumi, kas prasītājai radīja samaksas saistību pret atbildētāju. Pretēji Civillikuma 1828. pantā noteiktajam, prasītāja neveica rēķinu apmaksu norādītajā termiņā un apjomā, kas radīja atbildētājai tiesību meklēt savu tiesību aizsardzību tiesā, ko atbildētāja arī īstenoja Civilprocesa likuma 50.[1] nodaļā paredzētajā saistību izpildīšanas tiesas ceļā kārtībā.

[5] Prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu, pārsūdzot to pilnā apjomā. Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Objektā laikā, kad atbildētāja sniedza strīdus pakalpojumu, strādāja gan akciju sabiedrība "A.C.B." kā būvuzņēmēja, gan SIA "MODUSS GROUP" kā apakšuzņēmējs, gan SIA "Spectrum Baltic", kuru pārstāvēja /pers. C/. Tādēļ nav skaidrs, kā tiesa nonākusi pie secinājuma, ka tieši starp prasītāju un atbildētāju ir notikuši darījumi, ja no lietas materiāliem izriet, ka prasītāja no atbildētājas darbus nekad nav pieņēmusi. Prasītāja nenoliedz apstākli, ka objektā bija nepieciešams veikt ekskavatora darbus, tāpēc arī prasītāja šos darbus daļēji apmaksāja, pieņemot, ka tieši prasītāja ir saņēmusi darbu izpildījumu.

[5.2] Nepamatots ir tiesas secinājums, ka rēķinu saņemšana PDF formātā un to daļēja apmaksa liecina, ka prasītāja ir saņēmusi pakalpojumu un atzinusi rēķinus sev par saistošiem.

Augstākās tiesas Senāts 2019. gada 14. marta spriedumā lietā Nr. SKC-70/2019 ir paudis atziņu, ka rēķina izrakstīšana pati par sevi nenodibina parādsaistību.

PDF formātā iesūtītos rēķinos trūka pakalpojuma saņēmēja paraksts, līdz ar to prasītājai nebija šaubu, ka tā ir patiesais pakalpojuma saņēmējs un tika uzsākta rēķinu apmaksa. Tikai pēc parakstīto rēķinu un darba uzskaites lapu saņemšanas 2021. gada 15. februārī tika konstatēts, ka prasītāja faktiski nav piedalījusies ne darbu uzraudzīšanā, ne saņemšanā, jo dokumentus prasītājas vietā ir parakstījusi trešā persona /pers. C/, kas nav saistīta ar prasītājas uzņēmumu. Prasītāja pēc saistību pamatojošo dokumentu saņemšanas nekavējoties cēla iebildumus, gan nosūtot pretenziju atbildētājai, gan ceļot prasību tiesā, tādēļ nevar uzskatīt, ka prasītāja ir atzinusi sev par saistošām trešās personas /pers. C/ darbības.

[5.3] Nav pamatota tiesas atsauce uz Komerclikuma un Grāmatvedības likuma normām, jo tiesa šīs normas nav sasaistījusi ar lietas faktiskajiem apstākļiem, un grāmatvedības datos atspoguļotie darījumi neatbilst faktiskai situācijai.

[5.4] Tiesa nepamatoti norādījusi, ka pievienotās vērtības nodokļa deklarācijās prasītāja nav veikusi nekādus labojumus. Prasītāja nevar vienpusēji veikt labojumus izrakstītajos grāmatvedības dokumentos. Grāmatvedības datos atspoguļotie darījumi starp prasītāju un atbildētāju faktiski nav notikuši. Valdes locekļa atbildība neizslēdz iespēju, ka viņš var kļūdīties, taču tas nepadara tiesisko situāciju par neapstrīdamu.

Šāda situācija izveidojusies atbildētājas paviršas rīcības dēļ, kad tā ir izrakstījusi rēķinu vienai personai, bet faktiski pakalpojumu sniegusi citai personai.

[5.5] Tiesa nepamatoti nonākusi pie secinājuma, ka nav konstatējami zaudējumu priekšnoteikumi.

Apstāklis, ka parakstītus rēķinus un darba uzskaites lapas prasītāja ir saņēmusi vien 2021. gada 15. februārī ir vērtējams kā atbildētājas prettiesiska rīcība un atzīstams par vienu no zaudējumu priekšnoteikumiem.

Ievērojot to, ka prasītāja saistību pamatojošos dokumentus ir saņēmusi pēc saistības piespiedu izpildes, ir piemērojami Civillikuma 1656. panta noteikumi, ka parādnieks nav nokavējis, ja nokavējuma iemesls ir viņa pamatotas šaubas vai nu vispār par to saistību, kuras izpildīšanu no viņa prasa, vai par tās apmēru.

[6] Atbildētāja paskaidrojumos par prasītājas apelācijas sūdzību norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots, jo lietā esošie pierādījumi apliecina, ka darījumi starp pusēm ir faktiski notikuši un no abām pusēm atzīti, lai arī starp pusēm nav bijis rakstiskas vienošanās par ekskavatora pakalpojumu pasūtīšanu objektā.

Motīvu daļa

[7] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rēzeknes tiesas 2022. gada 3. oktobra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, jo pirmās instances tiesa ir objektīvi un vispusīgi novērtējusi pierādījumus, pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus, pareizi kvalificējusi pušu tiesiskās attiecības atbilstoši Civillikuma 2112. pantā ietvertajai uzņēmuma līguma definīcijai. Līdz ar to, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. panta piektās daļas noteikumiem, apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai un šā likuma 193. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt. Tomēr, ņemot vēra apelācijas sūdzības argumentus, tiesa uzskata par nepieciešamu norādīt šādus apsvērumus.

[8] Ar 2020. gada 14. jūlija apakšuzņēmuma līgumu prasītāja kā apakšuzņēmēja apņēmās akciju sabiedrībai "A.C.B." veikt ārējās ūdensapgādes, ugunsdzēsības ūdensvada, sadzīves kanalizācijas, ārējo tīklu lietus kanalizācijas, teritorijas un laukuma izbūves un labiekārtošanas darbus objektā degvielas uzpildes stacijā "VIRŠI" Stacijas ielā 13b, Rēzeknē. Savukārt prasītāja kā būvuzņēmēja uzdeva SIA "Spectrum Baltic" kā apakšuzņēmējai ar 2020. gada 15. jūlija apakšuzņēmuma līgumu iepriekš minētajā objektā veikt būvdarbus par kopējo summu ne vairāk kā 19 565,95 EUR.

Atbildētāja objektā izpildīja būvdarbus, kas saistīti ar ekskavatora pakalpojumiem, par summu 3208,92 EUR atbilstoši 2020. gada 19. augusta rēķinam Nr. AJT 67/20, par summu 2642,64 EUR atbilstoši 2020. gada 31. augusta rēķinam Nr. AJT 73/20 un par summu 3281,52 EUR atbilstoši 2020. gada 21. septembra rēķinam Nr. AJT 79/20, kopā par summu 9133,08 EUR, par ko lietā nav strīda.

Apelācijas sūdzības iesniedzējas arguments, ka lietā nav skaidrs, kā pirmās instances tiesa nonākusi pie secinājuma, ka tieši starp prasītāju un atbildētāju ir notikuši darījumi par būvdarbu izpildi, ir nepamatots un ir prasītājas subjektīvais viedoklis.

Pirmās instances tiesas spriedumā ir plaši motivēts, kāpēc tiesa atzina, ka darījums par būvdarbu izpildi ir noslēgts mutiski starp prasītāju un atbildētāju. Lietā ir konstatēts, ka prasītāja 2020. gada 22. septembrī samaksāja 2500 EUR pēc 2020. gada 19. augusta rēķina Nr. AJT 67/20 un 2020. gada 21. decembrī samaksāja 2001,56 EUR kā atlikušo summu pēc 2020. gada 19. augusta rēķina Nr. AJT 67/20 un kā daļēju samaksu pēc 2020. gada 31. augusta rēķina Nr. AJT 73/20. Pirmās instances tiesas sprieduma secinājums, ka rēķinu daļēja samaksa pierāda, ka darījums bijis noslēgts starp prasītāju un atbildētāju un ka darbi ir nodoti un pieņemti, ir pamatots, jo atbilstoši Civillikuma 2222., 2223. panta noteikumiem samaksu par izpildītiem darbiem veic šo darbu pasūtītājs un turklāt tikai tad, kad darbi ir pieņemti.

Nav apšaubāms, ka rēķina izrakstīšana pati par sevi nenodibina parādsaistību. Tomēr šajā gadījumā parādsaistības esību pierāda nevis rēķina izrakstīšana, bet rēķinu daļēja samaksa.

Ir noraidāms kā nepamatots prasītājas arguments, ka prasītāja veica rēķinu daļēju samaksu, jo PDF formātā iesūtītajos rēķinos trūka pakalpojuma saņēmēja paraksts, tāpēc prasītāja kļūdaini uzskatīja sevi par pakalpojuma saņēmēju. Prasītāja saņēma no atbildētājas PDF formātā iesūtītos rēķinus 2020. gada 10. novembrī, kas ir pierādīts ar WhatsApp saraksti starp atbildētājas valdes priekšsēdētāju /pers. I/ un prasītājas valdes locekli /pers. D/ (lietas 79.-80., 149.-150. lapa), bet pirmo samaksu veica 2020. gada 22. septembrī, tas ir, pirms PDF formātā iesūtīto rēķinu saņemšanas. Tiesa

uzskata, ka apstāklis, ka prasītāja maksāja par pakalpojumiem, nepievēršot uzmanību tam, kas parakstīja rēķinus par šiem pakalpojumiem, liecina par to, ka prasītāja bija šo pakalpojumu pasūtītāja.

[9] Apstāklis, ka iepriekš minētajos rēķinos par pakalpojuma saņemšanu parakstījās SIA "Spectrum Baltic" darbinieks /pers. C/ bez attiecīga prasītājas pilnvarojuma, nevar būt par pierādījumu tam, ka darījums nav bijis noslēgts ar prasītāju, jo citi lietas apstākļi pierāda, ka prasītāja noslēdza darījumu par ekskavatora pakalpojumiem ar atbildētāju. Prasītāja saskaņā ar 2020. gada 14. jūlija apakšuzņēmuma līgumu bija būvdarbu veicēja, objektā bija nepieciešams veikt ekskavatora darbus, prasītāja šos darbus daļēji samaksāja, turklāt nosūtīja atbildētājai 2020. gada 14. jūlija apakšuzņēmuma līguma kopiju, kurā 1.9. punktā kā apakšuzņēmēja, kas bija prasītāja, būvdarbu vadītājs norādīts /pers. C/.

[10] Ir pamatots pirmās instances tiesas secinājums, ka prasītājas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijās par 2020. gada augustu un septembri informācija par strīdus darījumiem ar atbildētāju ir pierādījums tam, ka prasītāja, iesniedzot deklarācijas, atzina darījumu noslēgšanu ar atbildētāju. Prasītājas apgalvojums, ka grāmatvedības datos atspoguļotie darījumi neatbilst faktiskai situācijai, nav pierādīts un ir atspēkots ar iepriekš minētiem lietas apstākļiem.

[11] Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Civillikuma 2223. panta pirmās daļas noteikumiem, ir noraidāms prasījums par parāda neesamības atzīšanu, atbrīvošanu no saistības piespiedu izpildīšanas pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 18. janvāra, 21. janvāra un 3. februāra lēmumiem lietā Nr.3-12/01874-21/45, Nr. 3-12/01889-21/57 un Nr. 3-12/01876-21/53 un zaudējuma 10 518,42 EUR atlīdzināšanu, jo tas, kas ir samaksāts saistību izpildei, nav zaudējums Civillikuma 1770. panta izpratnē.

[11.1] No Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 21. janvāra, 18. janvāra un 3. februāra lēmumiem par saistības nodošanu piespiedu izpildīšanai ir redzams, ka saistības apmērā ir iekļauti likumiskie procenti kopsummā 79,51 EUR (30,78+47,17+1,56). Prasītājas arguments, ka tā nav nokavējusi samaksu saskaņā ar Civillikuma 1656. pantu un ir atbrīvojama no pienākuma maksāt likumiskos nokavējuma procentus, ir nepamatots un noraidāms, jo rēķinos bija norādīts samaksas termiņš.

[12] Atbildētājai ir izdevumi par advokāta palīdzības samaksu 1815 EUR. Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44. panta trešās daļās un pirmās daļas 1. punkta "b" apakšpunkta noteikumiem, tiesa piespriež no prasītājas atbildētājas labā izdevumus par advokāta palīdzības samaksu 1815 EUR, jo prasība ir pilnīgi noraidīta.

[13] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204[1]. panta noteikumiem, tiesa nosaka prasītājai sprieduma par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei šīs likuma normas otrajā daļā paredzēto maksimālo termiņu - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[14] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 140. panta sestās daļas noteikumiem, tiesa atceļ ar Rēzeknes tiesas 2021. gada 8. aprīļa lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432., 454., 189., 190., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt pilnīgi sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MODUSS GROUP" prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "AJ Tehnika" par parāda neesamības atzīšanu un zaudējuma atlīdzināšanu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "MODUSS GROUP", reģistrācijas Nr. 40203030584, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "AJ Tehnika", reģistrācijas Nr. 42403040278, labā izdevumus advokāta palīdzības samaksai 1815 EUR (viens tūkstotis astoņi simti piecpadsmit *euro*). Samaksu veikt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "AJ Tehnika" kontā Nr.LV09PARX0020036670001, AS "Citadele banka".

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "MODUSS GROUP", termiņu sprieduma par naudas summas piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Atcelt ar Rēzeknes tiesas 2021. gada 8. aprīļa lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2023. gada 13. aprīļa Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 EUR kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot personas datus, lietas numuru C26090221.

Tiesnese referente V. Sokolova
Tiesnese L. Mežale
Tiesnese S. Vasiļevska